

V Štrasburgu 16. 1. 2018
COM(2018) 29 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

o rámci monitorovania obehového hospodárstva

{SWD(2018) 17 final}

1. Úvod

Prechod na **obehové hospodárstvo** je veľkou **príležitosťou** transformovať našu ekonomiku, **zvýšiť jej udržateľnosť**, prispieť ku **klimatickým cieľom** a **ochrane svetových zdrojov**, vytvoriť **lokálne pracovné miesta** a priniesť Európe **konkurenčné výhody** vo svete, ktorý sa **dramaticky mení**. Význam obehového hospodárstva pre európsky priemysel nedávno zdôraznila obnovená stratégia pre priemyselnú politiku EÚ¹. Prechod na obehové hospodárstvo zároveň pomôže splniť ciele programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030².

V akčnom pláne pre obehové hospodárstvo³ sa obehové hospodárstvo vysvetľuje ako hospodárstvo, „*v ktorom sa hodnota výrobkov, materiálov a zdrojov uchováva v hospodárstve čo možno najdlhšie a minimalizuje sa vznik odpadu*“.

Pri prechode na obehové hospodárstvo na vyššom stupni treba monitorovať hlavné trendy a vzory, aby sme **pochopti**, ako sa jednotlivé prvky obehového hospodárstva vyvíjajú v čase, aby sme dokázali **identifikovať faktory úspešnosti** v jednotlivých členských štátoch a **posúdiť**, či sa prijali dostatočné kroky. Výsledky monitorovania by mali tvoriť základ pre **stanovovanie nových priorít v záujme dlhodobého cieľa, ktorým je obehové hospodárstvo**. Nie sú relevantné len pre tvorcov politik; mali by inšpirovať všetkých a motivovať k novým opatreniam.

Preto sa Komisia v akčnom pláne pre obehové hospodárstvo zaviazala navrhnúť jednoduchý a účinný monitorovací rámec. Potvrdila to aj Rada EÚ vo svojich záveroch k akčnému plánu pre obehové hospodárstvo⁴, kde zdôraznila „*potrebu vytvoriť monitorovací rámec, aby sa posilnil a posúdil pokrok smerom k obehovému hospodárstvu, pričom sa musí minimalizovať administratívne zaťaženie*“. Európsky parlament tiež vyzval Komisiu, aby vypracovala ukazovatele efektívnosti využívania zdrojov s cieľom monitorovať pokrok v dosahovaní obehového hospodárstva⁵.

Toto oznámenie naplňa uvedený záväzok, keďže predstavuje rámec monitorovania zahŕňajúci súbor kľúčových a zmysluplných ukazovateľov zachytávajúcich hlavné prvky obehového hospodárstva.

Rámec monitorovania obehového hospodárstva čerpá z existujúcej hodnotiacej tabuľky efektívnosti využívania zdrojov⁶ a hodnotiacej tabuľky pre suroviny⁷, ktoré v posledných

¹ COM(2017) 479.

² https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/global-topics/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_sk.

³ COM(2015) 614.

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/06/20/envi-conclusions-circular-economy/pdf>.

⁵ Uznesenie Európskeho parlamentu z 9. júla 2015 – Efektívne využívanie zdrojov: smerom k obehovému hospodárstvu, [2014/2208\(INI\)](https://www.europarl.europa.eu/media/default.do?app=press&lang=sk&docId=12142208).

⁶ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/targets_indicators/scoreboard/index_en.htm.

⁷ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1ee65e21-9ac4-11e6-868c-01aa75ed71a1>.

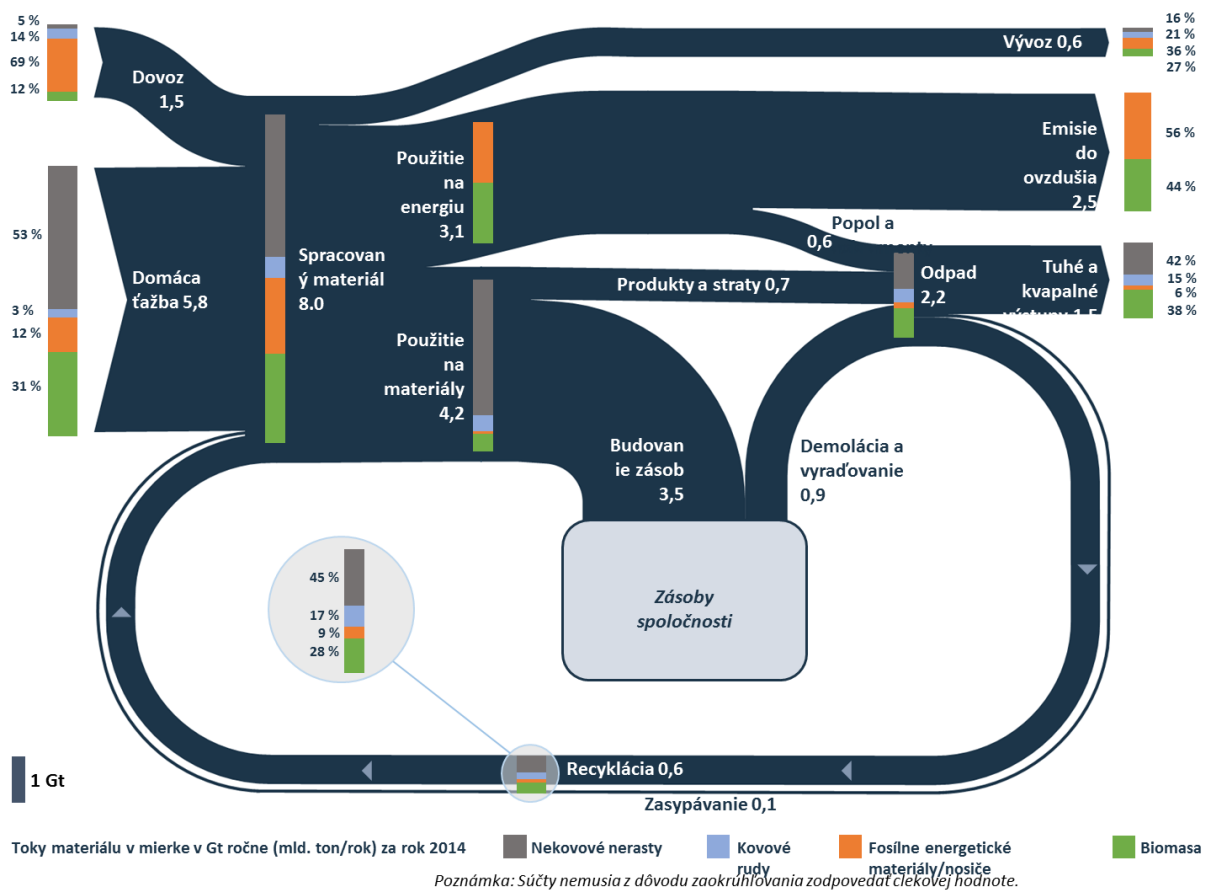
rokoch vypracovala Komisia, a dopĺňa ich. Rámec je k dispozícii na **osobitnej webovej adrese**⁸ spolu so všetkými ukazovateľmi, ktoré sa budú aktualizovať.

2. Monitorovanie pokroku v dosahovaní obehového hospodárstva

Monitorovanie pokroku v dosahovaní obehového hospodárstva je náročná úloha. Prechod na obehové hospodárstvo sa neobmedzuje iba na niektoré materiály alebo sektory. Je to systémová zmena, ktorá ovplyvňuje celé hospodárstvo a zahŕňa všetky produkty a služby. Ideálne by ukazovatele mali predovšetkým zachytávať trendy v zachovávaní ekonomickej hodnoty produktov, materiálov a zdrojov, ako aj v objemoch vznikajúceho odpadu.

Neexistuje však žiaden univerzálne uznávaný ukazovateľ „obehovosti“ a aj dostupnosť spoľahlivých hotových ukazovateľov, ktoré by opisovali najrelevantnejšie trendy, je obmedzená. Komplexnosť prechodu na obehové hospodárstvo vrátane všetkých jeho rozmerov sa jediným meradlom či bodovým hodnotením primerane zachytiť nedá. Preto sa v tomto hodnotiacom rámci použije súbor relevantných ukazovateľov.

Jednou z možností nazerania na obehové hospodárstvo je všímať si, ako materiály vstupujú do hospodárstva, prúdia v ňom a napokon ho opúšťajú. Takýto vizuálny prehľad môže poskytnúť diagram tokov materiálu, ktorý zahŕňa všetky suroviny (súhrnne i v členení do materiálových kategórií) v celom hospodárstve od ťažby po štádium odpadu.

Obrázok 1: Toky materiálu v hospodárstve (EÚ 28, 2014)^{9 10}

⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy>.

Obrázok 1 ponúka prehľad tokov materiálu v EÚ v roku 2014. Strana vstupov naľavo ukazuje, že na energiu alebo produkty sa v EÚ každoročne spracuje 8 miliárd ton materiálu. Iba 0,6 miliardy ton pochádza z recyklácie. Na strane výstupu sa ukázalo, že z 2,2 miliardy ton odpadu opätovne vstupuje do systému iba 0,6 miliardy ton v podobe recyklovaných materiálov. Zvyšné materiály v objeme 1,5 miliardy ton sú odpadom. Tieto aspekty poukazujú na **významný potenciál zlepšenia**, najmä zvýšením podielu materiálov recyklovaných ako druhotné suroviny a znížením produkcie odpadov.

Monitorovací rámec má za cieľ merať pokrok smerom k obehovému hospodárstvu tak, aby obsahol jednotlivé aspekty vo všetkých fázach životného cyklu zdrojov, výrobkov a služieb. Preto sa skladá zo súboru **desiatich ukazovateľov** (pozri tabuľku 1) zoskupených do **štyroch fáz a aspektov obehového hospodárstva**: 1) výroba a spotreba, 2) odpadové hospodárstvo, 3) druhotné suroviny a 4) konkurencieschopnosť a inovácia. Vo všeobecnosti to kopíruje logiku a štruktúru akčného plánu pre obehové hospodárstvo.

Rámec monitorovania obehového hospodárstva

1 Sebestačnosť EÚ v oblasti surovín

Podiel vybraných kľúčových materiálov (vrátane kritických surovín) používaných v EÚ, ktoré sa v EÚ aj vyrábajú

2 Zelené verejné obstarávanie

Podiel významných verejných obstarávaní v EÚ, ktoré zahŕňajú environmentálne požiadavky

3a-c Vznik odpadu

Vznik komunálneho odpadu na obyvateľa; celková tvorba odpadu (okrem hlavných zdrojov minerálneho odpadu) na jednotku HDP a vo vzťahu k domácej spotrebe materiálov

4 Plytvanie potravinami

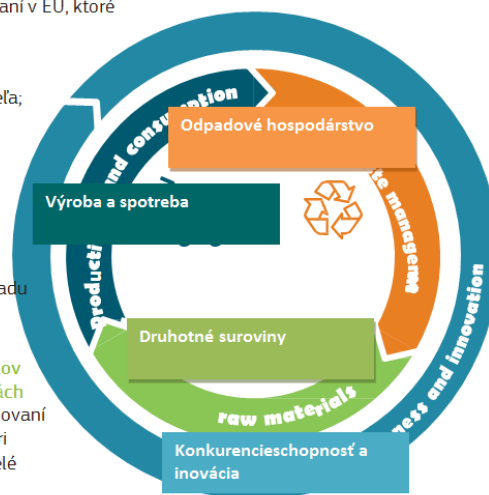
Objem vzniknutého potravinového odpadu

7a-b Prínos recyklovaných materiálov

k uspokojovaniu dopytu po surovinách
Podiel druhotných surovín na uspokojovaní celkového dopytu po materiáloch – pri konkrétnych materiáloch, ako aj za celé hospodárstvo

8 Obchod s recyklovateľnými surovinami

Dovoz a vývoz vybraných recyklovateľných surovín

5a-b Celková miera recyklácie

Miera recyklácie komunálneho odpadu aj všetkého odpadu okrem hlavných zdrojov minerálneho odpadu

6a-f Miera recyklácie pri konkrétnych tokoch odpadu

Miera recyklácie celkového odpadu z obalov, plastových obalov, drevených obalov, odpadu z elektrických a elektronických zariadení, recyklovaného bioodpadu na obyvateľa a miera zhodnocovania stavebného a demolačného odpadu

9a-c Súkromné investície, zamestnanosť a hrubá pridaná hodnota

Súkromné investície, počet zamestnaných osôb a hrubá pridaná hodnota v odvetviach obehového hospodárstva

10 Patenty

Počet patentov v oblasti odpadového hospodárstva a recyklácie

⁹ Zdroj: Andreas Mayer, Willi Haas, Dominik Wiedenhofer, Fridolin Krausmann, Philip Nuss, Gian Andrea Blengini (pripravuje sa): *Monitoring the circular economy in the EU28 - A mass-balanced assessment of economy wide material flows, waste and emissions from official statistics*. In: *Journal of Industrial Ecology*

¹⁰ Použitie na energiu zahŕňa suroviny používané na spaľovanie alebo na výrobu potravín a krmiva.

Č.	Názov	Význam	Nástroje EÚ (príklady)
Výroba a spotreba			
1	Sebestačnosť EÚ v oblasti surovín	Obehové hospodárstvo by malo pomôcť riešiť riziká v súvislosti s dodávkami surovín, najmä tých kritických.	iniciatíva v oblasti surovín; plán efektívneho využívania zdrojov
2	Zelené verejné obstarávanie*	Verejné obstarávanie má veľký podiel na spotrebe a môže byť hnacou silou obehového hospodárstva.	stratégia verejného obstarávania; systémy podpory EÚ a dobrovoľné kritériá zeleného verejného obstarávania
3a-c	Vznik odpadu	V obehovom hospodárstve sa vznik odpadu minimalizuje.	rámcová smernica o odpade; smernice o konkrétnych tokoch odpadu; stratégia pre plasty
4	Plytvanie potravinami*	Vyhadzovanie potravín má nepriaznivý vplyv na životné prostredie, klímu a ekonomiku.	nariadenie o všeobecných zásadách potravinového práva; rámcová smernica o odpade; rôzne iniciatívy (napr. platforma EÚ pre potravinové straty a plytvanie potravinami)
Odpadové hospodárstvo			
5a-b	Celková miera recyklácie	Zvýšenie recyklácie je súčasťou prechodu na obehové hospodárstvo.	rámcová smernica o odpade;
6a-f	Miera recyklácie pri konkrétnych tokoch odpadu	Odráža pokrok v recyklácii kľúčových tokov odpadu.	rámcová smernica o odpade; smernica o skládkach; smernice o konkrétnych tokoch odpadu
Druhotné suroviny			
7a-b	Prínos recyklovaných materiálov k uspokojovaniu dopytu po surovinách	V obehovom hospodárstve sa druhotné suroviny bežne používajú na výrobu nových produktov.	rámcová smernica o odpade; smernica o ekodizajne; environmentálna značka EÚ; nariadenie REACH; iniciatíva prepojenia politík v oblasti chemikálií, výrobkov a odpadov; stratégia pre plasty; normy kvality druhotných surovín
8	Obchod s recyklovateľnými surovinami	Obchod s recyklovateľnými materiálmi odráža význam vnútorného trhu a globálnej účasti na obehovom hospodárstve.	politika vnútorného trhu; nariadenie o preprave odpadu; obchodná politika
Konkurencieschopnosť a inovácia			
9a-c	Súkromné investície, zamestnanosť a hrubá pridaná hodnota	Zohľadňuje prínos obehového hospodárstva k vytváraniu pracovných miest a rastu.	Investičný plán pre Európu; štrukturálne a investičné fondy; InnovFin; platforma na podporu financovania obehového hospodárstva; stratégia udržateľného financovania; iniciatíva na podporu zelených pracovných miest; nový program v oblasti zručností pre Európu; politika vnútorného trhu
10	Patenty	Inovačné technológie spojené s obehovým hospodárstvom posilňujú globálnu konkurencieschopnosť EÚ.	Horizont 2020

* Ukazovatele sa pripravujú.

Tabuľka 1: Ukazovatele obehového hospodárstva zahrnuté do monitorovacieho rámca

Tieto ukazovatele boli zvolené tak, aby zachytávali hlavné prvky obehového hospodárstva. Pri ich výbere sa zohľadnila dostupnosť údajov, pričom sa vychádzalo z hodnotiacej tabuľky efektívnosti využívania zdrojov a hodnotiacej tabuľky pre suroviny. Ukazovatele sú v maximálnej možnej miere založené na existujúcich údajoch, čím sa obmedzuje administratívna záťaž. Medzi ďalšie kritériá, podľa ktorých sa ukazovatele posudzovali, patrí relevantnosť, akceptácia, dôveryhodnosť, jednoduchosť používania a spoľahlivosť.

Pri výbere ukazovateľov sa zohľadnili aj odpovede na verejnú konzultáciu k plánu¹¹ a diskusie so zástupcami členských štátov a expertmi z radov zainteresovaných strán¹².

Komisia bude zdokonaľovať vedomostnú základňu a **dostupnosť údajov** na meranie pokroku v obehovom hospodárstve:

- Pracuje sa na **vývoji metodík** a súborov údajov, ktoré možno použiť pri ukazovateľoch v oblasti zeleného verejného obstarávania a plytvania potravinami, pričom cieľom je zverejniť tieto údaje v najbližších rokoch. Eurostat zároveň pripravuje niektoré predbežné odhady týkajúce sa plytvania potravinami.
- Komisia ako súčasť balíka predpisov o obehovom hospodárstve z roku 2015 a svojho širšieho úsilia o skvalitnenie štatistiky EÚ o odpade navrhla **harmonizovať metodiky výpočtu mier recyklácie** komunálneho odpadu¹³ a odpadu z obalov¹⁴. Po ich prijatí Radou a Európskym parlamentom a implementácii v členských štátoch prinesú tieto návrhy spoľahlivejšie a lepšie porovnateľné štatistické údaje.
- Z programu Horizont 2020 Komisia financuje viacero **výskumných projektov**, ktoré zabezpečia lepšie údaje na doplnenie oficiálnych štatistík, najmä prostredníctvom informačného systému EÚ pre suroviny¹⁵.

3. Prvé závery

Uvedených desať ukazovateľov monitorovacieho rámca poskytuje všeobecný prehľad o hlavných možnostiach zvýšenia obehovosti hospodárstva EÚ. Aj keď ešte potrvá, kým sa výsledky činnosti v oblasti obehového hospodárstva viditeľne premietnu v štatistikách, je

¹¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-1830357_en.

¹² Zostavovatelia oficiálnej štatistiky o environmentálnych účtoch a odborníci na politiku efektívneho využívania zdrojov/integrovanú produktovú politiku a surovinovú politiku:

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2673><http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2673>,

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=470><http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=470>,

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2812><http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2812>,

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=1353><http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=1353>.

¹³ COM(2015) 595 final.

¹⁴ COM(2015) 596 final.

¹⁵ <http://rmis.jrc.ec.europa.eu/>.

zmysluplné začať **stanovením východiskového scenára**. Pomôže to pri monitorovaní budúceho vývoja a zabezpečí informácie potrebné pre tvorbu politík.

EÚ a jej členské štáty potrebujú ďalej zlepšovať svoje výsledky a majú na to aj značný potenciál. Úloha EÚ je v niektorých oblastiach (napr. obchodovanie s recyklovateľnými surovinami) podstatnejšia než v iných (napr. zelené verejné obstarávanie).

Výroba a spotreba

Vo výrobe a spotrebe možno konštatovať určitý pokrok z hľadiska zvyšovania obehovosti, napr. pokiaľ ide o vznik odpadov. Stále však existuje značný priestor na znižovanie rozdielov vo výsledkoch medzi jednotlivými členskými štátmi a druhmi materiálu.

Ukazovateľ **sebestačnosti** v zásobovaní surovinami ukazuje, že EÚ je **z veľkej časti sebestačná** pri väčšine nekovových nerastov ako stavebné materiály a priemyselné nerasty. Tento ukazovateľ však zároveň potvrdzuje, že v prípade **kritických surovín**¹⁶ EÚ závisí vo veľkej miere od dovozu, čo poukazuje na potrebu zabezpečiť prístup a diverzifikovať dodávky. Mnohé z týchto materiálov sú potrebné na dosiahnutie únijného cieľa udržateľného, nízkouhlíkového a konkurencieschopného hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje¹⁷.

Verejné obstarávanie zodpovedá veľkej časti HDP, takže **zelené verejné obstarávanie** (kde verejné orgány využívajú svoju kúpnu silu na výber ekologických výrobkov, služieb a prác) môže byť hnacou silou obehového hospodárstva a inovácie¹⁸. Pre tento ukazovateľ ešte treba pripraviť údaje.

Vznik **komunálneho odpadu**¹⁹ na obyvateľa v EÚ sa v rokoch 2006 až 2016 **znižil** o 8 % na priemernú hodnotu 480 kg na osobu ročne. Je to dobrý príklad oblasti, kde môže pozitívne prispieť každý občan. Medzi členskými štátmi však možno pozorovať veľké rozdiely (od 250 do 750 kg na obyvateľa ročne)²⁰ a v niektorých členských štátoch vznik komunálneho odpadu stále narastá. Množstvo vznikajúceho odpadu je stále čiastočne korelované s HDP na obyvateľa. Preto je pozitívne, že údaje o **celkovej produkcii odpadu** (vrátane priemyselného odpadu a odpadu vznikajúceho z podnikateľskej činnosti, ale vynímajúc hlavné zdroje minerálneho odpadu) na jednotku HDP ukazujú od roku 2006 **pokles** o 11 %.

Obmedzením **plytvania potravinami**²¹ možno ušetriť mnoho zdrojov vynakladaných na výrobu potravín, ktoré konzumujeme. Potravinový odpad vzniká v rámci celého hodnotového reťazca: počas výroby a distribúcie, v obchodoch, reštauráciách, stravovacích zariadeniach a v domácnostiach. Preto ho veľmi ťažko vyčíslieť. Podľa predbežných odhadov Eurostatu sa

¹⁶ COM(2017) 490.

¹⁷ Napr. kobalt na výrobu batérií do elektromobilov, kremík na solárne panely.

¹⁸ http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

¹⁹ Odpad z domácností a verejných priestorov a podobný odpad z iných zdrojov.

²⁰ Niektoré rozdiely možno vysvetliť odlišnými metodikami merania vzniku odpadu v jednotlivých členských štátoch.

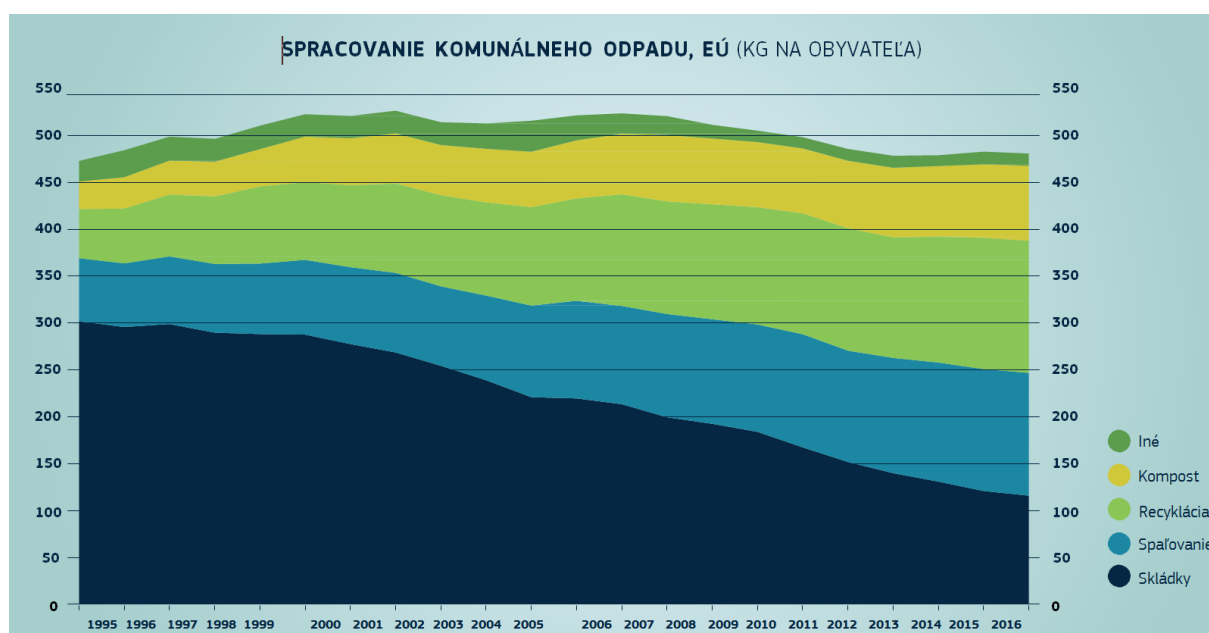
²¹ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions_en.

plytvanie potravinami v EÚ v období rokov 2012 až 2014 **znížilo** z 81 na 76 miliónov ton (t. j. približne o 7 %), čo zodpovedá poklesu zo 161 na 149 kg na obyvateľa.

Odpadové hospodárstvo

Oblasť odpadového hospodárstva vykazuje vo všeobecnosti pozitívny vývoj, hoci ešte stále existuje značný priestor na zlepšenie, ako aj rozdiely medzi členskými štátmi a jednotlivými tokmi odpadov.

V rokoch 2008 až 2016 sa **mera recyklácie komunálneho odpadu v EÚ zvýšila** z 37 % na 46 %. Päť členských štátov recykluje vyše polovicu svojho komunálneho odpadu a niektoré krajiny sa približujú k cieľu recyklácie na rok 2030, ktorý navrhla Komisia na úrovni 65 %²²; päť členských štátov je však stále pod hodnotou 25 %²³.

Zdroj: Eurostat

V rokoch 2008 až 2015 sa v EÚ **zvýšila aj miera recyklácie odpadov z obalov** zo 62 % na 66 %; vzrástla takmer vo všetkých členských štátoch a v roku 2015 **mali takmer všetky členské štáty splnený cieľ roka 2008 na úrovni 55 %** (Komisia navrhla cieľovú hodnotu 65 % do roku 2025 a 75 % do roku 2030²⁴). Pri **plastových obaloch** je priemerná miera recyklácie v EÚ výrazne nižšia – **40 %**, hoci výsledky sa v posledných rokoch zlepšili.

Recyklácia komunálneho biologického odpadu bola v roku 2016 v EÚ 79 kg na obyvateľa, čo v porovnaní s rokom 2007 predstavuje **nárast** o 23 %.

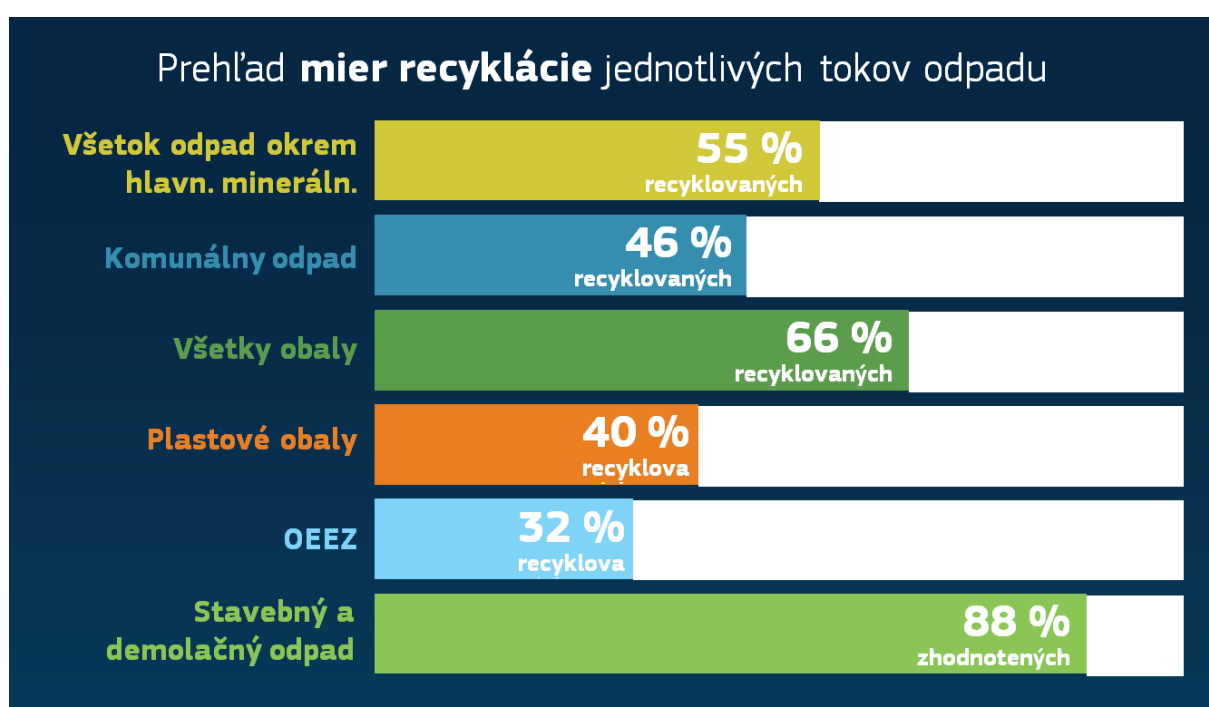
²² COM(2015) 595 final.

²³ Na výpočet miery recyklácie uplatňujú členské štáty rôzne metódy, čo môže čiastočne vysvetľovať rozdiely. Komisia navrhla spoločnú metódu vo svojom legislatívnom návrhu o odpade.

²⁴ [COM\(2015\) 596 final](#).

V prípade **recyklácie odpadu z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ)** z údajov vyplýva, že podiel zberu a recyklácie sa medzi členskými štátmi EÚ výrazne líši a že existuje veľký potenciál zefektívniť využívanie zdrojov a obmedziť nezákonný zber, spracovanie a prepravu. V roku 2015 **len štyri členské štáty** recyklovali²⁵ viac ako polovicu elektrických a elektronických zariadení, ktoré boli uvedené na trh.

A napokon v prípade **stavebného a demolačného odpadu** 20 členských štátov oznámilo, že už dosiahli 70 % cieľ zhodnocovania²⁶ stanovený na rok 2020. Keďže z hľadiska hmotnosti ide o najväčší samostatný tok odpadu v EÚ, je to **pozitívny** signál. Treba však poznamenať, že tento cieľ zahŕňa spätné zasypávanie²⁷, teda metódu, pri ktorej sa nezachováva hodnota materiálov v hospodárstve, a preto neprispieva k obehovému hospodárstvu. Medzi členskými štátmi navyše existujú veľké rozdiely vo vykazovaní údajov.

Zdroj: Eurostat

Druhotné suroviny

Príspevok recyklovaných materiálov k uspokojovaniu celkového dopytu po materiáloch je pomerne nízky. Obchodovanie s druhotnými surovinami narastá tak v rámci EÚ, ako aj v styku s tretími krajinami.

²⁵ alebo pripravili na opätovné použitie.

²⁶ Cieľ sa vzťahuje nielen na recykláciu, ale aj na opätovné použitie a iné zhodnocovanie materiálov vrátane spätného zasypávania stavebného a demolačného odpadu, ktorý nie je nebezpečný, vynímajúc prirodzene sa vyskytujúce materiály.

²⁷ Zhodnocovacia činnosť, pri ktorej sa vhodný odpad používa na rekultiváciu vyťažených oblastí alebo na technické účely pri terénnych úpravách.

V obehovom hospodárstve sa materiály, ktoré sú súčasťou výrobkov a komponentov, recyklujú, keď uplynie ich životnosť, a následne sa vracajú späť do hospodárstva ako druhotné suroviny. Zmierňuje sa tým environmentálna stopa výroby a spotreby a zvyšuje bezpečnosť dodávok surovín. V EÚ presahuje miera dopytu po surovinách množstvo, ktoré by sa dalo dodať, aj keby sa všetok odpad premenil na druhotné suroviny. Dodávky primárnych surovín budú preto aj naďalej nevyhnutné.

Napriek stabilnému zlepšovaniu trendu od roku 2004 uspokojujú **recyklované materiály** v priemere len **približne 10 % dopytu po materiáloch v EÚ**. V prípade mnohých voľne ložených materiálov uspokojujú druhotné suroviny vyše 30 % celkového dopytu (platí to napr. pre meď a nikel). Pri mnohých z týchto materiálov vrátane takmer všetkých kritických surovín je však podiel recyklovaných materiálov na uspokojovaní dopytu po surovinách stále malý, až zanedbateľný. Môže to byť preto, že ich recyklácia nie je výnosná, chýbajú recyklačné technológie alebo sú materiály súčasťou výrobkov, ktoré sa používajú dlhý čas (napr. vzácne zeminy používané vo veterných turbínach).

Okrem toho ukazovateľ obchodu s recyklovateľným odpadom ukazuje, že **EÚ je čistým vývozcom niekoľkých hlavných tokov recyklovateľného odpadu**, ako napríklad plasty, papier a lepenka, železo a oceľ, meď, hliník a nikel. V rokoch 2004 až 2016 **sa v rámci EÚ výrazne zintenzívnili obchod** s plastovým, papierovým, lepenkovým, medeným, hliníkovým, niklovým odpadom a odpadom zo vzácnych kovov, čo umožnilo hospodárskym subjektom využiť prínosy vnútorného trhu EÚ s druhotnými surovinami.

Konkurencieschopnosť a inovácia

Prechod na obehové hospodárstvo zvyšuje investície, pridanú hodnotu a zamestnanosť a stimuluje inovácie.

Zdroj: Eurostat

Podľa odhadov dosiahli v EÚ v roku 2014 **súkromné investície** v hospodárskych odvetviach súvisiacich s obehovým hospodárstvom²⁸ približne **15 miliárd EUR** (0,1 % HDP). V tom

²⁸ Teda činnosti spojené s opätovným používaním a recykláciou. K obehovému hospodárstvu môžu prispieť aj činnosti prenájmu a lízingu, no momentálne zahrnuté nie sú, pretože súčasné štatistiky nemusia dostatočne presne rozlišovať činnosti, ktoré k obehovému hospodárstvu prispievajú, od tých, ktoré k nemu neprispievajú. Bližšie podrobnosti možno nájsť v pracovnom dokumente útvarov Komisie.

istom roku **zamestnávali** tieto odvetvia viac než 3,9 milióna ľudí, čo predstavuje **nárast o 2,3 %** oproti roku 2012. Napriek hospodárskej a finančnej kríze vytvorili tieto odvetvia obehového hospodárstva v roku 2014 **pridanú hodnotu** približne 141 miliárd EUR, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2012 **nárast o 6,1 %**. Na podporu prechodu na obehové hospodárstvo má EÚ k dispozícii viacero programov financovania – napríklad Európsky fond pre strategické investície, európske štrukturálne a investičné fondy, program Horizont 2020 a nástroj LIFE. Okrem toho vznikla v januári 2017 platforma na podporu financovania obehového hospodárstva.

V prípade **patentov** v oblasti recyklácie a druhotných surovín údaje ukazujú medzi rokmi 2000 a 2013 **nárast o 35 %**. Patenty EÚ na recykláciu skla predstavujú 44 % všetkých takýchto patentov vo svete; pri plastoch je podiel EÚ 18 % a pri papieri 23 %.

4. Závěry

Tento monitorovací rámec kompaktným súborom ukazovateľov zachytáva hlavné prvky obehového hospodárstva vrátane životného cyklu produktov a materiálov, prioritných oblastí a odvetví, ako aj vplyvu na konkurencieschopnosť, inováciu a zamestnanosť. Bude preto nástrojom na sledovanie hlavných trendov transformačného procesu a posudzovanie toho, či sú zavedené opatrenia a zapojenie všetkých aktérov dostatočne účinné, a zároveň pomôže pri identifikácii osvedčených postupov v členských štátoch, ktoré je vhodné ďalej šíriť.

Ukazovatele sa budú priebežne aktualizovať na webových stránkach venovaných monitorovaciemu rámcu²⁹. Tie zahŕňajú aj nástroje na monitorovanie pokroku, dokumentáciu k metodikám ukazovateľov a zdrojom údajov, vymedzenia pojmov a normy pre zverejňovanie. Komisia bude pokračovať v práci na ukazovateľoch, ktoré treba ďalej rozvíjať – najmä tých, ktoré sa týkajú plytvania potravinami a zeleného verejného obstarávania.

K ďalšiemu zdokonaľovaniu tohto rámca prispeje dialóg s členskými štátmi a zainteresovanými stranami. Rámec sa do veľkej miery opiera najmä o kvalitné štatistické údaje, ktoré členské štáty predkladajú Eurostatu. Komisia by uvítala aj zapojenie všetkých inštitúcií EÚ.

²⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy>